

N:o 43.

Af Herr G. Bjerkander: Om ett sådant tillägg i 87 § Regeringsformen, att äfven den ekonomiska lagstiftningen måtte utöfvas af Konungen och Riksdagen gemensamt.

Våra grundlagar hafva nyligen undergått genomgripande förändringar, och man kunde hafva skälig anledning förmoda att de nu borde vara tillfredsställande åtminstone för den närmaste framtiden; men om man skall döma efter antalet af de motioner, som under de tvenne sednare riksdagarne blifvit väckta, åsyftande ändringar och förtydliganden i desamma, så är det likväl icke så.

Alla lagar och författningar borde vara tydliga och fria från motsägelser, om det stode i mensklig förmåga att sådant åstadkomma, och synnerligast gäller detta grundlagen, såsom den på hvilken all annan lagstiftning stödjer sig. — För den nya representationen bör det derföre vara af synnerlig vikt att verka för uppnående af detta mål, särdeles då det gäller beskattningsrätten, såsom ett af dess viktigaste åligganden.

Nu säger 57 § Regeringsformen: — "Svenska folkets urgamla rätt att sig beskatta, utöfvas af Riksdagen allena"; hvarefter är fogadt ett tillägg så lydande: — "Huruledes särskilda menigheter må för egna behof sig beskatta, bestämmes genom kommunallagarne, hvilka af Konung och Riksdagen gemensamt stiftas."

Häraf synes som det skulle vara alldeles tydligt, att Svenska folket, dels genom Riksdagen och dels genom kommunalstyrelserna, hade beskattningsrätten i sina händer; men går man till 89 §, så ser man en god del af denna beskattningsrätt reducerad till blotta önskningsar. Visserligen får Riksdagen väcka frågor om förändring, förklaring och upphäfvande af lagar och författningar, som rikets allmänna hushållning röra, om sådana nya lagars stiftande samt om grunderna för allmänna inrättningar af alla slag, men "Konungen gör härå det afseende han för riket nyttigt finner", ehuru onekligen en god del af dessa lagar och författningar medföra direkt eller indirekt beskattning.

Oafsedt den motsägelse, som sålunda ligger emellan dessa båda §§, är det dessutom genom en lång erfarenhet väl bekant, hvilken ovisshet som förefinnes i afseende på frågan om hvad som hörer till den ekonomiska eller till den civila lagstiftningens område, ett förhållande som menligt inverkar på riksdagsgörömlen.

Under förra tider, då representationen sammanträdde blott hvart femte år, kunde det måhända hafva något skäl för sig att den ekonomiska lagstiftningen hvilade i Konungens hand, men då den nu sammanträder hvarje år, så synes detta icke vara af behofvet påkalladt mera här än i brödrariket Norge, der all lag skall stiftas af representationen och Konungen gemensamt.

1867 års Konstitutions-Utskott yttrar härom, med anledning af en då väckt motion: -- "Häri genom skulle en rubbning ega rum i ett viktigt förhållande uti vår grundlag, der den ekonomiska lagstiftningen blifvit öfverlåten åt Konungen såsom en motvigt mot den i hela dess utsträckning åt Riksdagen öfverlåtna beskattningsrätten med derunder inbegripen, Riksdagen tillhörande finansförvaltning", men om, såsom förut är sagdt, den ekonomiska lagstiftningen sammanhänger med beskattningsrätten, så förfaller ju detta argument helt och hållet.

Ett annat skäl, som samma Utskott anför som stöd för sin åsigt, att nemligen "Konungens ekonomiska lagstiftningsmagt lemna utväg att i de från Riksdagen till Konungen ingående, till denna lagstiftning hörande förslag, hvilka möjligen kunna behöfva genom särskilda administrativa föreskrifter fullständigas eller rättas, införa lämpliga modifikationer och sålunda omedelbart gifva laga kraft åt en behöflig lagförbättring, i stället för att författningens utfärdande eljest måst uppskjutas till dess densamma varit föremål för en ny Riksdags pröfning", är föga viktigare, ty samma skäl skulle då gälla äfven i fråga om den civila lagstiftningen, men erfarenheten ådagalägger väl icke att denna blifvit så illa handhafd, att representationen derföre skulle fränkänna sig sjelf förmåga att kunna redigera äfven de lagar och författningar, som tillhöra den ekonomiska lagstiftningen.

Då således icke något af de skäl, Konstitutions-Utskottet anført, är af den vikt, att en inskränkning i Riksdagens beskattningsrätt enligt 57 § derigenom kan försvaras, och då Konungens rätt enligt 87 §, att samtycka eller vägra hvad Riksdagen beslutat, qvarstår oförändrad, så bör icke något hinder möta för den nu antydda förändringen, synnerligast om Konungens rätt att utfärda reglementen och instruktioner för de förvaltande embetsmyndigheternas verksamhet samt af sådana stadgar och förordningar, som afse upprätthållandet af en ordnad förvaltning, d. v. s. den administrativa rätten bibehålles, hvilket skäligen kan anses tillhöra en regering. Jag får derföre, på de skäl jag nu haft äran anföra, föreslå,

att i 87 § Regeringsformen, efter ordet Criminal lag, införes: samt lagar och författningar, som Rikets allmänna hushållning röra;

äfvensom att öfriga §§ i Regeringsformen och Riksdagsordningen, som med denna förändring ega sammanhang, omredigeras.

Om remiss af denna motion till Konstitutions-Utskottet anhålles.

Stockholm den 18 Januari 1869.

G. Bjerkander.